

A felső-bányai templomépítésre.

Tedd az oltára adományodat: Biblia.

Felső-Bánya sz. kir. bányavárosban, Magyarország keleti részén, mindjárt a reformáció kezdetekor — az egész város lelkesével együtt befogadván az újított hitészeteket — alakult, az annyi vihar közt isten különös kegyelméből maig is fenálló, egykor nagy virágzású, evangéliumi reformált magyar egyház.

A másfél századig tartott virágzás után — midőn az itteni felsőbb iskolákban tanult ifjak lelkesi hivatalra is képesítették — közel két század óta, midőn ezen egyház temploma, iskolái, jövedelmei, erőszakkal elvették: az egyház mindinkább apadt, erőtlenné, a hogy végképp el nem pusztult, csak egyesek kitünő áldozatkészségének köszönhető; kik látván ezen egyháznak a magyar protestantizmusra és nemzetiségre a vidéken nagy hatását, mint a dicő emlékü Rákócziak, Telekyek, Bethlenek stb. jelentékeny adományait által mentették meg a végpusztulástól ezen egyházat, melynek virágzó korában az egész vidék magyar volt, s amint a felső-bányai egyház erőtlenné, hanyatlott, úgy nemzetlenedett el a vidék, melyen a reformált vallással kivestett, kihalt a magyar nemzetiség is.

Ezen egyház, még mai nap: 1200, többnyire bányászattal foglalkozó s az életveszélyes éjjeli-nappali munkával bánt: mindennapi kegyeret megkeresni is alig képes hívekkel áll, kik még 1845-ben, a közel 200 éves rozszant fatemplom helyett, egy szilárd anyagú templom-építéshez fogtak. Az új templom azonban, az 1848-ki viharok s a pénzvesztés folytán: félben maradt, s mai nap is romokban hever, a reformátusok, római és görög-katolikusok által egyfolyón fízett bányászattól épült 200 ezer fős rom. kath. templom mellett, a városnak s a magyar protestantizmusnak szégyenére s bánatára!

Az évtizedes romokból, a magyarság és protestantizmus é megvédik. Isten segéd-mével templomát építeni, s ezen egyházat a lassu végpusztulástól megmenteni, nekünk még most élőknek, s a vallási és nemzeti omást fájó szívvel látókunk: halaszthatlan kötelességünké vált.

De minden tőlünk lehető áldozatkészség s erőfeszítés mellett is, az istenháznak felépítésére, magunktól, elégtelenek vagyunk, még az esetben is, ha a mit tennünk nem szabad, két fi s egy leányiskolánk fenntartási alapját építésre fordítanék.

Hozzátok járulunk azért testvéri kérel-münkkel: melyen tisztelt hitorszosaink s nem-zetünk lelkes pártfogói. Tegyétek adományaitokat az oltára, egyháznak felépítésére; hogy jöttevéteket részesek legyen egy vidéki magyar protesáns kis Sion felépítésében, s a krisztusi szeretetnek a kiáltó szükség s romok felett megdicsőülő diadalmaiban!

Az urnak kegyelme s áldása legyen az isten ügyének s dolgának minden párt-fügőjén!

Felső-Bányán, nov. 24. Urunk 1873 ik esztendejében.
Az Egyházközség és Presbyterium nevében.
Czelder Márton, Báthy Károly, lelkijásztor, főgondnok.

Színházi szemle.

Csillagfényű volt a „Párisi borbély”. Ista Nemesi, a színtestvérek Follinus János. E dráma meg adott először. Völlebelle marquis szerelmi kalandjaiban Touquet bor-bélyi, mint ügyes cselszövőt sikerrel használta fel. Touquet azonban egy Párisba érkezett

idegen legyilkolása által magát független anyagi helyzetbe juttatta. Addigi életével felhagyott. Az új szerzett vagyonból éldegélt, s a meggyilkolttal talált leánykát Blancát, mint fogadott gyermeket a világot elrojtve nevelte fel, ki szépen felszerült, s már el is jegyeztették Dor-guille Urbain vidéki fiatal emberrel. A marquis azonban ismét megjelent Touquetnál sarany-nyal, fenyegetéssel rábírja, hogy Julia divatru-nót palotájába csalja, mit Touquet, Chaudreille iparlovag által hajtat végre. Később Chaud-reille a marquis palotájába menekül, hol felfe-dezi a marquisnak, kinek szíve már egészen meghidegült Julia iránt, hogy mily szépséget rej-teget Touquet házában. A marquis meg azon éjjel hozzá megy s fenyegetésekkel sanyarral rá-bírja őt, hogy fogadott leányát ámitás által saucusi kéjlakába csalja s szüktesse el. Est Chaudreille-től Julia, ettől Urbain megtudván, Touquet leszúrja, ki végvonaglásai közben egy-rejtett napló s okirat utasítja őket, miből mindent megtudhatnak. Julia s Urbain San-cusbe égen akkor érkeznek, midőn a marquis szerelme miatt kérésbe esett Blanca a kéj-lak ablakából magát a folyóba veti, melyből őt az érkezők kiszabadítják, a kérésbe esett mar-quisnak felfedezik, hogy Blanca az ő legelőb-beszerelméből származott tulajdon gyermeke. A marquis őt lányaul fogadja s Urbainnal eljegy-zését nem ellenzi.

A darabban sok hatásos hely van. Azon-ban az események összehozásában az erőtel-tesség nagyon kéri, mely majd minden francia drámanak közös hibája.

Takács (Völlebelle) ügyesen játszott. Zöldi (Touquet) szépen tüntette fel a mul-tak bűnét megbánó, de az arany csillagja által még a legajásabb tette is vetemedő-gyárolt embert. A marquis első elváltása után a nagy harcot, mit bírósága lelkiismeretével vívott, mesterileg játszotta. Horváth Vincze (Chaudreille) mint iparlovag, a gyavaság kér-keését sikerülten sok és természetes humorral tette nevetéssé. Tokáné (Blanca) alpát-hosszal, hatás nélkül játszott.

Időben neveknek egyforma hangostatá-sára jó volna figyelemmel tenni a rendezőségnek nyelvjárt az olvasó próbán azokat, kik azon mindjárt nem bírnak.

Tegnap színe került: „Nőuralom”, vigj. 3 felv. Szilgietől.

Az előadás egészben véve meglehetősen sikerült. Közönség kevés számmal volt jelen.

ÜJDONSAGOK.

A „Tisza” biztosítási társaság bank a legközelebbi napokban nagymérvű előhadlatot tett azon eszközök kifejtésében, melyek programjában kitűzött célja elmoz-dítására szolgálnak. Ugyanis — amint már közöltük — összes részvényei elhe-lyeztették, egy érdektársulat fedezve mind az aláírt, de teljesen ki nem fizetett, mind az aláírtatlan részvényeket; s ezáltal eléretett a cél, hogy a jelzálogüzlet megindítá-sa lehetővé tessenek, ami az alapszabályok szerint a 200 frtos névértékű részvények 50% — azaz: száz forint befizetésétől tettezt függővé. Most már e hó 20-ig a részvények teljes befizetése rendeztetik: s erről a pénztári kimutatás a kormányhoz felterjesztetik. Azon részvényesek, kik folyó január hó 15-ig teljesen be nem fizették névértéküket, e hatá-ridőtel fogva az érdektársulathoz küldjék be a pénztárunka Makó István; mert az ér-dektársak az összes kifizetetlen részvényeket fedezvén, az intézetnek a részvénye-kek elleni követelési joga az ér-dektársulatra lón átruházva. Er-vábbá a jelzálogüzleti hivatalnokok kinevez-

tetés, s szervezet keresztültelje folyamatban van. A hivatalnokok ugyan még nem hivatalos-ban az előmunkálások befejezték; de a körülményekből ítélve, úgy látszik, hogy február 15-28. közt határidőben a jelzálogüzlet-telleg megindíthatatik. — Nem mulaszthatjuk el jelezni, hogy Mórics Pál első alelnök folyó hó 2-ikától fogva — egy nap kivételével — 9-ikéig folyvást Debreczen-ben volt az intézet érdekében, s mind általa, mind Komlóssy Imre 2-ik alelnök ré-széről, az általuk esközölt vizsgálatok mel-let, a legszigorubb rend, pontosság s tisztá-kelés meggyökereztetésére a legerélyesebb rendszabályok s eszközök vétettek alkalmazá-sába; úgy hogy az intézet ügyei körül fogat-na veti szigorúság tán tulságosnak is volna mondható, ha nem tudnók, hogy annak célja az intézet s az összes részvényesek javára oltalmára és az érdekllett közönség ja-vára szolgáló eszközöknek a legerélyesebb felhasználása. Ahol ily szigoru rend, pontosság és tiszta kezelés van életbe léptetve: ott a fényes sikernek elmaradni csaknem lehetetlen.

A „Polgári kör” a könyvtár gya-rantására 1873. január 18-án és február 22-én a „Fehérlő” vendéglőben zártkörűtán cív-igalmat tart. Beléptjégek a meghívó előmutatása mellett váltható a kör pénztárunka Orotokocsy Vég János urnál, Tóth Lajos és társasá városház alatti vaskereskedésében, a kör helyiségek és este a pénztárnál. A második táncvirágolma újabb meghívások — költsé-g kiemelés tekintetéből — hordoztatni nem fog-nak. Beléptjégy személyenként 1 frt. Kezdeté 8 órakor. Felülvezetéseket szívesen fogadtunk.

A főiskolai könyvtár részére Doma-hidról Szikszai Zoltán derék ref. lelkész-től 11 darab régi ezüst pénz volt: e régi-ségek ott szántás alkalmával találtak, s a kapásik kezébe megmengettek. Átadtuk a be-cses darabokat illetőségi helyére.

Bogó hetőn a „Csikós”-ban ját-szik. A színművészet barátai bizonyára ked-vesen fogják venni e hírt, hogy Bogó a jövő hetőn a „Csikós”-ban fog játszani. A színhá-ziművészet igeen helyesen vette, hogy a városi közönségnek alkalmat nyujtott élvezet nép-től is, előadás meghallgatására; szept Bogó-tól is, hogy bár szakmáján kívül, de mégis vállalkozott oly darabban fellépni, a melyben ő a közönség osztatlan természetével találko-zott. A derék énekes e darabban több válogatott magyar népdalt fog előadni, melyek bizonyára vonzóerővel bírnak nemcsak a vidéki, hanem a helybeli közönségre is. Ajánljuk tehát ez-estét a népdalok kedvelőinek figyelmébe.

A polgármesteri jelentéshez, mely minden év végén ki szokott adani, már gyűjt-ük az adatokat, s így az remélhetőleg, nem sokára elkészül.

Hazaifas tett. Az aradi honvédegyet-elnöksége városunkból Boros Sándor sarko-kraktartulajdonost szólította fel, hogy az aradi honvédelmi emlékre a feliratot vesse fel. Derék polgártársunk a felhívásra azzal vála-zolt, hogy a honvédek iránti kegyeletből a felvést díj nélkül fogja eszközölni. Ez elismerést érdemlő, hazafias szép tett legjób-ban dicséri önmagát, azonban felemlítjük ezt, mint annak bizonyosságát, hogy Debreczenben még az üzletemberekből sem halt ki a kegye-letes érzés „legjobbaink” iránt.

A kormány leiratot intézett a városi hatósághoz, melyben meghagyja, hogy 1861-től maig a város területéről pontos szőlőszeti s bo-rászati statisztikai kimutatást küldjön fel.

A kir. ügyészség ügykimutatása a mult évről. Átvett, félben lévő vizsgálat 1871-ről 305. 1872. évben feljelenített 301. Össe-n 606 bűneset: elintézték 542; elintézetle-n maradt 64; melyek közül 32-ben tárgya-

lasi nap van tűzve; 32-ben pedig a vizsgálat folyamatban. Sommás tárgyalás tartott 195; írásbeli 4. Írásbeli ügyességi indítvány tettezt 757. Perbefogottat 525 egyén: súlyos testiér-tésért 163; tolvajáért 278; sikkasztásért 12; csalásért 31; emberölésért 7; gyilkosságért 4 egyén stb. Elzárvá vizsgálatot 139 egyén: szabadtól 130; fogva maradt 28. Ügyességi ígátó szám 2570. És elnöki 110. Elintézte mind. —

A világhírű Helmesberger — mint-ujabban is értesülünk, — e hó 24-én csak-ugyan itt lesz, s a színházban ekkor tartja nagy hangversenyét. Ez alkalommal a szin-házi árak nem lesznek felebb emelve. Felhív-juk ez estére ismételen a klasszikus zene-barátainak figyelmét.

Nyilvános nyugta. Főtiszt, Révész Bálint püspök ur az özv. tek. Valics Antalné asszony részéről hozzá küldött 10 frtot, mely-nek fele az egyház árvi javára, másik fele a Méliusz síremlékére lesz, az egyház pénztárá-ba hiány nélkül beadván: halás köszönetlét által vettem. Debreczen, jan. 11. 1873. Gönyei P. Károly, a debr. ref. egyház pénztárnoka.

A legdi fűrdőben észlezerü javít-ások történtek. A vállalkozó intézkedéseket tett, hogy különféle gyg. fűrdők kaphatók le-gyenek, hogy a betegek a télen által is üdítő fűrdőt vehessenek, s ne kellesen messze földre utazni azért, hogy magoknak enyhülést szer-zenek, ha tehát valakinek olyanra van szük-ség, jelentkezék a tulajdonosnál, hogy orvosi felügyelet mellett a rendes időben használta-ba vétessenek. Az ily nemü fűrdők díja akként határozatik meg, mint a szükséges segédze-rek ára kivánja. A soda már ezidőig is sokak által használtot, s az a pénztárnál 10 krtrt kapható. Hogy mily nagy közönséget szerzett magának a Telegdi fűrdője, arról volt alkal-munk meggyőződni; a téli napokban is gyak-ran el van foglalva minden szoba. — A gör-fűrdőnek pedig még napokint szaporodik a közönsége, miután még sokan nem ismerték annak jótékony hatását mind a testápolásra, mind sok üdült baj gyógyítására nézve. A kik magán gőzfűrdőt akarnak venni, a rendes órákon kívül is rendelkezhetnek, de a rendes díjnál többet fizetnek.

Az iparszabadság korában most tört-énet először városunkban, hogy valaki kémény-szepről engedélyért folyamodott; természetesen az engedély a törvény értelmében ki is ad-tott számára.

Tegnap tették sirba Barca Dániel esendbiztos nejét; a gyászestéről a családi gyászjelentés is így hangzik: Barca Dániel maga, valamint gyermekei: Vilma, Jolán, Dá-niel, Izabella és Piroška, valamint Botos Fe-rencz és neje Uzonyi Kis Julianna szülei; Botos Dienes, Gusztáv és Rozália testvérei, szomorodott szívvel jelentik a feledhetlen em-lékű nőnek, a jó édes anyának, szerető gyem-kek és testvérek néhai Barca Dánielnek. Botos Mária asszonynak folyó év január 8-án életének 34 dik évében történt gyászos kimutat. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 10-én d. u. 2 órakor, előbb kisváradutczai 2094. sz. s. házánál, majd a ref. Kistemplom-ban tartott gyászszertartás után a czeleg-utczai sarkterbe tetették örök nyugalomra. — Beke porának!

Statisztika. A kapitányi hivatal által a mult évi decz. hóban 20 egyén fogatott be oltán, a ki további intézkedés végett a királyi ügyészségnek adott át.

Uj évi meglepetés. Bizonyos urí egyén-ek egy helybeli kereskedőből új évkor egy számlát kézbesítettek nagyobb összegről; az urí ember csak elámul s megdöbben, mikor 5 soha sem vásárolt — kora. A kereskedő aztán előveszi a megrendelet levelet is bi-zonyosságul. És küldi, hogy a szakácsné tette a

megrendeletet, oly formán, hogy a pénst, melyet egyszer-másosor kapott, szépen félretette, A többi természetesen, a rendőrség dolga.

A polgári ökleivel még a jelen de-mokratikus irányú világban is sok embernek képezi büszkeségét. Így ma egy „polgár” itt-as állapotban bánatamassa a rendőrség közeget, s midőn ezért kérdőre vonatot, büszkén hivat-koztot polgári ökleivelére. De his azért a ku-tyabőr nem menté meg attól, hogy józanodni oda tessenek, a hol mindenki egyenlő.

A mostani vasárnap még a zsebet-szőknek sincs szerencséjük; közelebből egy egyenlett e téren kísérletet, de bizony csak-hamar becapték. Haza toloncozták.

Mpderu utkésztés. Fűvészkeretszán — úgy látszik — a sáros utat szeméttel akar-ják megjavítani. Így ott, hol javítani akarnak, még rontanak. Csodáljuk, hogy a rendőrség ezt még nem vette észre.

Délutáni posta.

Z á g r á b, január 10. A királyi bizo-tos kinevezetése Horvátország részére, a mely állomásra Kállay konzul volt kizemelve, vég-legesen eljelenített. Egyelőre megmarad a pro-vizorium.

B é c s, január 10. Mint a „N. Fr. Presse” értesül, udvari körökben foglalkoznak a Napoleon császárért tartandó udvari gya-zkodzataival.

A „Debreczen”

eredeti

MAGANTAVIRATAL.

P á r i s, jan. 11. Nagyon feszült-séggel várják, hogy a bonapartisták által a IV. Napoleon kikiáltására irányított tüntetés minő következményeket fog elő-éztí, s minő benyomást tesz Francia-országban.

P é t e r v á r, jan. 11. A trónö-rökös állapota javulóban van; a mai or-rosi jelentés a jobbra fordulás bekövet-kezését jelzi.

M a d r i d, jan. 11. A kormány-körökben attól félnek, hogy az északa-merikai kormány, Cubában a rabszolgá-ság megszüntetése körül tapasztalt erély-telenség miatt erőlyesen fog fellépni.

Feloljás szerkesztő s kiadótlajdonos:

OLÁH KÁROLY.

Főmunkatárs:

SZATHMARI KÁROLY.

NYILTEK.

Lőfkövics József árverési intéze-tében hétfőn, f. hó 13-kán d. e. 9 órakor arany és ezüstművek, zsebrórák, fegy-verekek, varrógépek, olajfestmény, színházi távosók, tájpiók, térfi ésdő ruhamezők, női bundák, buroterek stb. fognak elár-vertetetni.

27 1-

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

A legjobb amerikai

varrógépek,

minden modortan tökéletes betanítás mellett, részletfizetésre is nálunk a legjutányosabb árban kaphatók.

Kárton — Cachemire — szövét és selyempapianok, lőször, kecskeször és tengeri tüvel (Seegras) töltött matrácsozok, legolcsóbb árak mellett nagy választásban.

Varrógép raktárunkat berendeztük mindenféle rövidárukkal, fran-czia virágokkal és az ott található gyászárunkat és divatárusó cik-keket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe különösen ajánljuk.

Klimó és Holvay

az amerikai „Howe Machine Company”-nak egyedüli képviselője Debreczenben.

Egy helybeli gyakornok nálunk felvétetik

Gőztéglagyári társulat városunkban

Jelenleg nélkülözhető!

Alóhírott elhatároztam, cserép és téglá gyáromat oly módon szerelni föl, hogy az bármily nagy szükségletnek megfelelően képes legyen. Ennélfogva tisztelettel hívom fel az érdeklők figyelmét arra — hogy ösmert jó minőségű épületi tégláim és cserépeimre

bármily megrendelést a legjutányosabb ár

mellett elfogadok, azon megjegyzéssel, hogy a nagyobb megrendelést tevők mindég a tél foly-tán sziveskedjenek ez iránt utazkudni. Megrendeléseket elfogadok említtet gyáromban, ugyszintén a r. kath. temető mel-letti h o m o k e r t i r o d á m b a n, hol egyszermind mindenféle kifaragott tölgyfagerendák, deszkák, oszlopok, s faragó mestereknek való á k á c z és nyir szerszámfák, nagy választásban kaphatók.

659 5-8

Zicherman Ignác.

Eladó vagy haszon bérbe adandó ház.

Kismesterutca elején 1436 sz. alatti 10 szobát tartalmazó 3 lakosztályal el-látott ház kedvező feltételek mellett eladó vagy haszonbérbe adandó.

Értekezhetni Nánássy László ügyvéd del Batthyányi utca 2559 sz. n.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a t. e. közönségnek tudomására juttatni, hogy több évi bírói hivataloskodásom után Debreczenben Batthyányi-utca 2559-dik szám alatt ügyvédi irodámat ismét megnyitottam, és több első rendű bankár házkalkai régibb összekötetésemnél fogva kölcsönzések eszközölését, — úgy polgári, váltó, telekkönyvi ügyek, válóperek, hag-yaték és árva ügyek intézését elvállal-om, a leggyorsabban és legpontosabban teljesítem.

Kelt Debreczenben, 1872. aug. 6.

Nánássy László.

18 2-3 ügyvéd és váltó-jegyző.

Fisch K.

árverési intézetében

(Teleki- és Piac-utca szegletén) hétfőn, f. hó 13-kán d. e. 10 órakor arany és ezüstművek, fegyverek, férfi és női ruha-művek csizmák, bőrdők stb. fognak elár-vertetetni.

22 1-

Gazdag választék:

CHIFFON INGEK

Rumburgi ingek,

Szines ingek,

OXFORD INGEK,

BÁLI HIMZETT INGEK,

Flanel ingek,

LÁBRAVALÓK,

Egy egész öltöny 10ft 50krtól 17 frtig

A férfi divatterem

Czegléd-utca 2. sz. a.

Ajánlja

a n. é. közönségnek

következő ezikkeket:

Egy téli kabát 15 frt.

Gazdag választék:

KALAPOK,

Nyakkendők,

Gallérok és kézelők,

Férfi és női keztyük,

Hatszerek.

Téli hariznyák,

Mindenemű utieszközök.

Eladó vargafa.

Az epreskert melletti faraktárban 160 öl fiatal száraz vargafa, ölenként 16 ftért eladó.

Értekezhetni íranta szentanna-utczán 2548 szám alatt lakó tulajdo-sokkal.

11 3-3

Értesítés.

Alóhírott tudatja a helybeli s vidéki n. é. közönségnek, miszerint Fodor István építőmesterrel társul szövetségben, elvállal bár ninemű építkezést, valamint tervezé-seket a legjutányosabb ár mellett.

Értekezhetni n.-csapóutca 304. sz. Debreczenben.

Fodor József, építész-mérnök.

663. 4-6